

DE KUNSTANDEN VAN VADER CATS

De raadpensionaris Jacob Cats is als leermeester van de levenskunst gedurende 2 eeuwen voor de bevolking der Republiek van betekenis geweest. Vader Cats, zooals hij genoemd werd, wist in zijn gelijkvormige verzen — grootendeels alexandrijnen, waarin de caesuur geregeld op dezelfde plaats valt — voor alle voorkomende moeilijkheden des levens een oplossing te vinden, of tenminste een vingerwijzing te geven om de goede zijde daarvan te zien. Op door en door burgerlijke wijze babbelt hij voort in zijn: „*Ouderdom, Buytenleven en Hofgedachten op Sorgh-vliet*”; adviseerend, filosofheerend en memoreerend over vrijwel alle voorvallen. Ook zijn eigen constitutie neemt hij onder de loupe, die gezien zijn leeftijd — 78 jaar is hij wanneer bovengenoemd werk verschijnt — een goeden indruk maakt:

Wat heb ick al vermaens, wat heb ick al getuygen,
die my als met'er handt ter aerden nederbuygen;
By kans mijn gansch ghestel, mijn hayr en grijsen baert,
Die spraken overlanch van mynen swacken aert.

Maar Vader Cats zou zich zelf niet zijn, indien hij niet eenige tientallen regels verder deemoedig betuigt:

Maer schoon al spreek ick so, ick hebbe niet te klagen.
Noch van mijn eerste jeucht, noch van mijn oude dagen.
Ick loov' u, lieve Godt, en weet u grooten danck,
Van wel te zijn geweest, nu soo veel jaren lanck.

Al werd de dichter, die zijn benoeming als hoog staatsambtenaar te danken had aan zijn plooibaar gemoed gekweld door blaaskrampen¹⁾ en tandpijn, toch verhinderden deze „*quaelen*” hem niet zijn 16 broers en zusters te overleven.

Het nut van een gaaf gebit schijnt Cats terdege onder het oog gezien te hebben. Hoe zou het anders kunnen, hij, als geboren Zeeuw, die van snoepen houdt. Ook zal de ondervinding hem geleerd hebben, dat een compleet gebit bij het spreken in het openbaar vele voordeelen heeft. Tenslotte: Cats was ijdel, dat weten we, want:

Mijn aert was van der jeugt genegen om te mallen.
En 't vrouwelijck geslacht dat heeft mij wel bevallen.

De raadpensionaris bezit dus valsche tanden; ja, onderscheidt Hollandsche en Engelsche kunsttanden:

Ick eete nu ter tijdt met dry verscheyde tanden,
Die my zijn toegebracht in dry verscheyde landen.
Uyt Zeelant quam ick voort, daer was mijn eerste gront,
Dat bracht my met de jeucht de tanden in de mont.
En als ick naderhandt in Hollandt was gekomen,
Heeft my de snelle tijt twee tanden afgenomen.

¹⁾ zie: Dr. M. A. van A nd e l: De geneeskunst in de werken van Jacob Cats, in: Tijdschr. Gen. k., 1927, II-e. helft-B.

En schoon ick die verloor, ick droegh'et met gedult,
 De kunst quam my te baet en heeft de plaets gevult.
 Maer zedert van den Staet naer Engelandt gesonden,
 Mist ick'er weder twee die niet te vast en stonden.
 Maer siet met dit gebreck, was ick niet langh gequelt,
 Daer wert een stuck yvoors in hare plaets gestelt.
 Dies ben ick niet so gaef, ghelijck mijn vrienden meenen,
 De mond is my een graf, en dat van doode beenen.
 Want schoon men vol gebit ontrent mijn kibben¹⁾ siet,
 Een deel van dat behulp en is mijn eygen niet.
 Maer hola, 't is gemist, ick mach van eygen roemen,
 la kan dit nieu gebit myn eygen tanden noemen,
 En soo van my misschien de reden wert versocht,
 Ick heb'et om mijn gelt, en dier ghenoegh ghekocht.
 Ick hebben voor de twee dry ponden moeten geven,
 En dat in sterling gelt, dat stont'er op geschreven.

Uit de laatste regels spreekt weer de Hollandsche degelijkheid, die niet verkroppen kan, dat een zoo hooge som geld betaald moest worden voor een dergelijke pijnlijke behandeling, die door een vergissing van den Engelschman tweemaal zoo pijnlijk en derhalve volgens Cats' idee tweemaal zoo duur geweest was.

De dentist, die Cats tijdens zijn verblijf in Engeland als lid van gezantschap — daar heengezonden om over de Acte van Navigatie te onderhandelen — bezocht in 1652, heeft de aanwijzingen van den deftigen patiënt waarschijnlijk niet goed begrepen en trok bijgevolg eerst „een beteren tandt uyt dien ick meynde te behouden”, daarna volgde het trekken van den „losse tandt”.

De opening, die ontstond door de getrokken tanden werd gevuld met één stuk ivoor.

Een vaderlijke reprimande zal ook den meester niet achterwege gehouden zijn, waarop de dentist met de volgende woorden over den misgreep heenstapte:

Gelijck de Meester sprack. Het gaet den ouden dagh,
 Gelijck het in't gemeen vervallen huysen plach?
 Men moet een timmerman, een smit, een metser halen,
 Hier dient een nieuwen balck en ginder stijver palen,
 En elders Dortsche kalck, ontrent een lekent dach;
 Siet! wat bouvalligh is, heeft leet en ongemaeck.

En deze degelijke woorden inspireerden Vader Cats om te berusten en zich te vreden te stellen met het resultaat van de behandeling:

En schoon ick met'er tijdt vier tanden heb verloren,
 Daer zijn weer door de kunst my weder vier gheboren.
 En in mijn ongeval, soo vind'ick dit ghemaeck,
 Dat noyt yvooren tandt door pijn mijn ruste brack.....

Rotterdam, Januari 1947

C. POSTMA

VEREENIGING VAN NEDERLANDSCHE TANDARTSEN

De Voorjaarsvergadering van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen zal gehouden worden op 1, 2 en 3 Mei te Utrecht.

THE CZECHOSLOVAK STOMATOLOGICAL CONGRESS

The Czechoslovak Stomatological Society will hold a congress in Prague in celebration of the 50th anniversary of the Society's foundation, from June 11 to 15 1947. Simultaneously i.e. on the 11th and 13th of June, the 10th annual congress of the ARPA Internationale will be held in Prague as well.

¹⁾ kaken.

The sponsoring Society invites hereby all friendly organizations and their members to attend both scientific meetings in large numbers.

The official languages of the Czechoslovak Stomatologic Congress will be czech and slovak; lectures announced in advance may be spoken in English or French.

For information please apply to:

Spolek českých zubních lékařů,
Praha-II., Sokolská 31, Lékařský dům.

PAUS PIUS XII OVER HET TANDHEELKUNDIG BEROEP

Tijdens het Eerste Italiaansche Stomatologisch Congres, dat tusschen 20 en 25 October van het vorige jaar te Rome is gehouden, heeft de Paus de deelnemende tandartsen in een bizondere audiëntie in zijn residentie te Castel Gandolfo ontvangen.

Bij die gelegenheid heeft Z. H. een toespraak gehouden, waarin de kerkvorst blijk gaf van zijn van veel waardeering getuigend inzicht in de wetenschappelijke, technische en persoonlijke eischen van het beroep, zooals die gesteld worden door de maatschappelijke en sociale behoeften van het oogenblik.

PERSONALIA

Vertrokken van:

Veendam naar 's-Gravenhage K. H. F. Koopman, tandarts. *Delfzijl* naar 's-Gravenhage J. R. Schoonbeek, tandarts. *Soest* naar Hoorn, Tweeboomstr. 117, Mevr. S. C. Vreeze-Bakker, tandarts. *Doorn* W. van Lanckeren, tandarts. *Jutphaas* naar 's-Gravenhage Mej. M. A. Augustinus, tandarts. *Utrecht* naar Nieuwer-Amstel J. Lionni, tandarts. *Utrecht* naar Den Helder A. M. van Riel, tandarts, Timorlaan 9. *Utrecht* naar Zuid-Afrika A. A. Roux, tandarts. *De Bilt* naar Amsterdam, Nic. Maesstraat 38, H. Smilde, tandarts. *Meppel* naar *Drachten*, J. Mellema, tandarts.

Gevestigd te:

Amersfoort, Bergstraat 11, B. G. Hogewind, tandarts. *Baarn*, Eemnesserweg 77, F. Goekoop tandarts. *Soestdijk*, B. R. Bakker, tandarts. *Utrecht*, Gerard Doustraat 11, Mej. L. J. Joppe, tandarts. *Vinkeveen* en *Waverveen*, C. Smits, tandarts. *Amersfoort*, Snouckaertlaan 20, Chr. T. van Daal, tandarts, Mevr. W. C. van Daal Wesselink, tandarts. *Jutphaas*, Overeindscheweg 2, (Praktijk Utrecht) M. R. van der Molen, tandarts. *Sprang-Capelle*, Vrijhoeve Capelle B 45a, J. M. de Haas, tandarts. *Breda*, Nieuwe Ginnekenstraat 39, B. T. Tjan, tandarts.

Overleden te:

Amersfoort, J. Hofman, tandarts. *Amersfoort*, J. Meihuizen, tandarts. *Utrecht*, Tj. F. Walma v. d. Molen. In *Duitschland* J. R. M. Lubbers, tandarts te Utrecht.

Bevorderd tot tandarts:

J. F. H. L. van Leeuwen; J. Schreinemakers, J. E. de Jongh, Tie Se Hon, A. K. Geist en J. M. de Haas, H. A. van der Bussche, L. T. de Lang, G. J. Neyzen.

Coll. J. B. Visser te Hilversum is benoemd tot lid van het Genootschap ter bevordering van Natuur-, Genees- en Heelkunde te Amsterdam.

RECTIFICATIE

Bij de mededeeling van de benoeming van Dr. K. D. Winkler tot hoogleraar werd abusievelijk vermeld, dat hij lid was van de W.T.A. Dit moet zijn: bestuurslid van de Ver. van Ned. Tandartsen. Het bestuur van de W.T.A. bestaat n.l. uit de leden: Dr. Th. E. de Jonge, voorzitter, D. F. Veldkamp, secretaris, J. A. C. Duyzings, penningmeester en J. W. A. Tjebbes.